

SOCIETAT ▶ MANRESA

LA MANRESA DE LES BASES (4): L'ACTIVITAT COMERCIAL

125
ANYS

El comerç que van veure els delegats

► La ciutat per on van passejar els membres de la Unió Catalanista del 24 al 27 de març del 1892 la conformaven les botigues que venien articles de primera necessitat amb les que feien de nexa amb el nou eix comercial que es configurava a l'eixample

Francesc Comas

MANRESA

L'activitat comercial de la ciutat a l'època de les Bases de Manresa es concentrava al centre, en els carrers que fins aleshores havien estat la zona més dinàmica. L'eix lineal Sobrerroca, plaça Major, Sant Miquel i Plana de l'Om era el més important.

Des d'aquest punt, sortien tres eixos més: un que anava al carrer del Born, un altre que anava cap al carrer de Vilanova i un tercer al carrer de les Piques, que enllaçava la ciutat amb un nou servei cada vegada més utilitzat: el tren.

El comerç al detall més especialitzat i de més categoria era a la plaça Major i als dos carrers més importants: el de Sobrerroca i el de Sant Miquel. Al costat de les botigues destinades a cobrir les necessitats més bàsiques, entre les quals, les de comestibles, forns de pa, carnisseries, peixateries i cansaladeries, ja hi ha botigues relacionades amb les necessitats d'una nova societat que s'està formant. Els Magatzems Gras (1878), a la cantonada de la plaça Major amb Sant Miquel; una botiga de màquines de cosir, una altra d'efectes d'escriptori, joguines fines, venda de barrets, l'adrogueria Ferrer, les impremtes Vives i Roca, les llibreries Romaní i Roca, les farmàcies Miralles i Oliveras, la pastisseria Amat, etc.

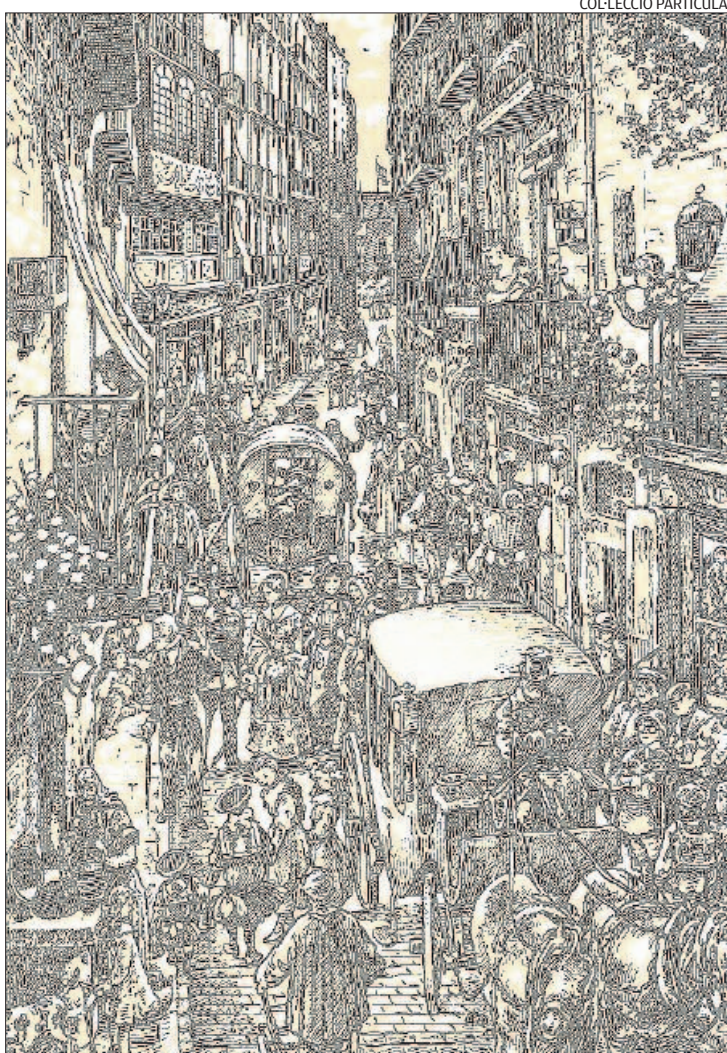
Al carrer de les Piques hi havia la majoria de les fondes, hostals i bars destinats a la població que arribava a ciutat. El carrer de Vilanova es configurava com un espai comercial de segon ordre, amb predomini de comestibles, forn de pa, carnisseries i plats i olles, mentre que al carrer del Born ja hi predominaven els establiments d'una certa categoria, com a nexa d'unió entre l'antiga i la nova ciutat que s'estava configurat: farmàcies, llibreries, rellotgeries, pastisseries, moda, etc. Molt a prop, al carrer d'Urgell, va (1886) una botiga de venda de teixits que, amb el pas dels anys, es convertiria en el símbol comercial de la ciutat, can Jorba.

Establiments que perduren

Els delegats de la Unió Catalanista que van passejar per Manresa entre els dies 24 i 27 de març del 1892 van poder viure la intensa activitat comercial de la ciutat i van veure algunes botigues que, al cap de 125 anys, encara formen part del paisatge comercial manresà.

És el cas de la llibreria Roca (1824) del carrer de Sant Miquel. La va fundar Pau Roca i Pujol, que va dedicar-se a l'ofici d'impressor i, cap a l'any 1824, va crear una llibreria i impremta amb el seu nom davant de la desapareguda església de Sant Miquel i, l'any 1863, va obrir l'actual establiment.

La Farmàcia Trapé, al carrer de Sobrerroca, és l'establiment més antic d'aquesta via, i la va obrir l'any 1862 el farmacèutic Francesc

El carrer de Sobrerroca en un dibuix de Joan Vilanova

Miralles. L'Esteve es va obrir a la Plana de l'On l'any 1824, i ja van per la setena generació.

A la plaça també van poder

veure la botiga Pisa Puigbertran «cal plats i olles», que va obrir el 1884. L'origen era la venda de pisa (peces de terrisseria de diferents

tipus de fang i argila) als mercats ambulants, i es van establir en aquest mateix solar on, des d'aleshores, es dediquen a la venda de parament per a la llar. I la Farmàcia Ferrer, construïda el 1886, que es va obrir amb tot luxe de detalls amb comparació de les farmàcies que hi havia aleshores.

Altres establiments es van obrir al cap de poc temps, com la Farmàcia Sala, fundada el 1901, i Cal Garriga, constituïda el 1904 i dedicada a l'electricitat.

Un nou eix a l'eixample

Però, a part d'aquest eix comercial tradicional, a final del segle XIX es va configurar un nou eix comercial a la zona de l'eixample que s'estava urbanitzant. Al llarg dels eixos viaris de la carretera de Cardona, Muralla de Sant Domènec i del Carme i carretera de Vic, s'hi va ubicar el comerç majorista o a l'engròs. Als baixos de les noves cases que s'estaven edificant s'hi van establir magatzems de gra, de ferro, d'oli i de vi, destinats, no només a una ciutat en constant creixement, sinó també a la venda a la majoria dels pobles i colònies industrials dels eixos del Llobregat i del Cardener.

Per exemple, a la carretera de Vic hi havia tres graners, sis majoristes de vi i un d'oli; a la de Cardona, dos graners, un majorista de materials per a la construcció i una empresa de transport, i, a la muralla del Carme, quatre firmes de transport, una ferreteria i tres magatzems d'oli, entre d'altres.

L'APUNT

Les tartanes cap a la rodalia

► Aquells anys, Manresa exercia la seva capitalitat amb una extensa zona d'influència. Va ser de les primeres grans ciutats de la Catalunya interior amb una bona connectivitat, gràcies a la xarxa de carreteres i, també, a dues línies de ferrocarril: la de Barcelona-Saragossa i la de Manresa-Berguedà.

Aquesta centralitat, juntament amb el volum poblacional, va fer que s'hi trobessin una sèrie de serveis que ultrapassaven l'àmbit local, i el comarcal. Als carrers més centrals de la ciutat hi havia notaris, advocats, procuradors, metges, dentistes, farmacèutics, arquitectes, etc., a més a més d'agències de transport, oficines de banca, la Caixa d'estalvis de Manresa i assegurances.

També en aquests carrers situats a prop de l'estació hi havia hotels -com el de Sant Domènec, el del Centre, el del Comerç, el de Sant Ignasi, etc.-; fondes i pensions. Quan els delegats de la Unió Catalanista van arribar a la ciutat no devia ser gaire difícil allotjar-los, ja que entre hotels, tavernes i fondes de pisos

hi havia trenta-quatre establiments de totes les categories en aquells moments a la ciutat.

Un altre servei que oferia Manresa eren les tartanes per anar als pobles de la rodalia. De l'hotel de Sant Domènec sortia cada dia, a les sis del matí, una tartana amb capacitat per a divuit passatgers cap a Súria, Cardona i Solsona, on arribava a les set de la tarda. També en sortien cap a Santpedor, Sant Fruitós, Navarres, Artés, Moià, Berga i Vic.

La ciutat oferia als seus habitants una nova sèrie de serveis relacionats amb la industrialització, com aigua potable, clavegueram, empedrat dels carrers, ferrocarrils, xarxa telefònica, gas i electricitat.

Curiosament, el nou servei d'enllumenat que va substituir els fanals de gas va ser adjudicat en una subhasta pública el 1892. Després de diferents proves, l'Ajuntament va fer un concurs per il·luminar -amb 300 bombetes de 16 bugies cadascuna i 10 arcs voltaics de 8 ampers- alguns punts de la ciutat. La subhasta la va guanyar l'enginyer barceloní

Vista del primer tram de la Muralla del Carme i l'hotel Sant Domènec, on es poden observar diferents tipus de carros de transport utilitzats durant aquella època

Lluís Muntada, que, al cap de poc temps, va traspassar aquest servei a una societat manresana formada per Gallifa, Ferrer i Vila (coleguda més tard com l'Anònima). La inaugu-

ració provisional de la llum elèctrica es va produir per la Festa de la Llum del 1894, amb la col·locació de set focus d'arc voltaic a la plaça Major i de dos a l'església del Carme.